

Lakivaliokunta
HE 53/2025 vp

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto lakivaliokunnalle vankeuslain, tutkintavankeuslain ja puolustustilalain muuttamisesta.

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää lakivaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vankeuslain, tutkintavankeuslain ja puolustustilalain 9 §:n muuttamisesta.

Esitysluonnoksen keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi vankeuslakia, tutkintavankeuslakia ja puolustustilalakia. Avolaitokseen ja varmuusosastolla sijoittamisen edellytyksiin ehdotetaan muutoksia, minkä lisäksi ehdotetaan, että varmuusosastolla sijoitetun vangin keskustelu lapsen tapaamisessa voitaisiin teknisesti kuunnella ja tallentaa.

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

Lastensuojelun Keskusliitto arvioi esitystä lapsen oikeuksien näkökulmasta.

LSKL muistuttaa, että vankilassa olevien vanhempien lapset ovat haavoittuvassa asemassa oleva lapsiryhmä ja YK:n lapsen oikeuksien komitean mukaan vanhemman vankeudesta johtuva ero tai suhteen häiriintyminen vaarantaa vakavasti lasten oikeutta kehitykseen. LSKL palauttaakin mieliin lapsen oikeuksien komitean Suomelle vuonna 2023 antaman suosituksen, jossa kehoitetaan sopimusvaltiota vahvistamaan kuntien valmiuksia tarjota tietoa ja apua vankilassa olevien vanhempien lapsille sekä tukea lasten säännöllistä henkilökohtaista yhteydenpitoa vanhempien kanssa (Kohta 28).

Esityksessä esitetään, että varmuusosastolle sijoitetun vangin keskustelu tämän lapsen tapaamisessa olisi mahdollista teknisesti kuunnella ja tallentaa. Myös nykytilassa varmuusosastolle sijoitetun vangin ja lapsen välinen valvottu tapaaminen on ollut mahdollista kuunnella ja tallentaa vankeuslain 13 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisesti, jos se on ollut tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai tapajaan liittyvästä perustellusta syyistä rikoksen estämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ilmoitettava sekä vangille että tätä tapaamaan tulleelle lapselle.

LSKL kehottaa kiinnittämään huomiota lapsen yksityisyydensuojan (LOS artikla 16) turvaamiseen, lapsen ja tämän varmuusosastolle sijoitetun vanhemman keskustelun kuuntelemisen ja tallentamisen osalta. On

keskeistä, että myös jatkossa tapaamisten kuuntelemisesta tai tallentamisesta ilmoitetaan selkeästi ja ymmärrettävästi vanhempaansa tapaamaan tulleelle lapselle. Tieto tapaamisen teknisestä kuuntelemisesta ja tallentamisesta voi luonnollisesti vaikuttaa siihen, minkälaisista itseään koskevia asioita lapsi haluaa tapaamisissa tuoda esille ja voi täten vaikuttaa lapsen ja vanhemman välisen suhteen ylläpitoon. Lapsen etu (LOS 3 artikla) tulee ottaa huomioon aina tehdessä päätöksiä koskien tämän vangittua vanhempaa, mukaan lukien tapaamisten kuunteleminen ja tallentaminen.

LSKL kiittää siitä, että lausuntokierroksella annetun palautteen myötä ehdotus alaikäisen vangin sijoittamisesta ulkopuoliseen lastensuojelulaitokseen on siirretty jatkovalmisteluun ja sitä koskien tullaan tekemään lapsivaikutusten arviointi.